

Agendapunt : 08.
Voorstelnummer : 06-038
Raadsvergadering : 25 juni 2015
Naam opsteller : Eric de Nijs
Informatie op te vragen bij : Eric de Nijs
Portefeuillehouder(s) : Jan Mesu
Zaaknummer : BB15.00273
Registratienummer : RAAD150057

Onderwerp: Risicoverevening jeugdhulp

Aan de raad,

Beslispunt:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Voor het jaar 2015 te kiezen voor een risicovereveningsmodel met de gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo voor de jeugdhulp (zorg in natura en persoonsgebonden budget) waarbij er sprake is dat de financiële tekorten van de eventuele nadeelgemeenten worden verevend; 2. De inkomsten voor de jeugdhulp volgens de laatst bekende relevante circulaire van het rijk in 2015 als verdeelsleutel te hanteren.
--------------------	--

1. Waar gaat dit voorstel over?

Het bestuurlijk team BUCH heeft de opdracht verstrekt om met een voorstel te komen voor risicoverevening voor de dure vormen van jeugdhulp. Per 1 januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor nieuwe taken op het gebied van jeugdhulp. De gemeenten hebben voor de uitvoering via het gemeentefonds extra middelen gekregen. Deze zijn in 2015 nog gebaseerd op historische budgetten. De belangrijke financiële vraag en onzekerheid is of het nieuwe budget toereikend is om de nieuwe taken uit te kunnen voeren.

Dit voorstel betreft invoering van risicoverevening voor de budgetten jeugdhulp van de BUCH gemeenten over het jaar 2015.

Belangrijke inhoudelijke argumenten om te kiezen voor een vorm van verevening zijn de volgende:

- Zowel aan de inkomstenkant (budgetten) als aan de uitgavenkant (offerten/contracten) zijn er voorlopig veel onzekerheden, die nauwelijks door de afzonderlijke gemeenten zelf te beïnvloeden zijn. Dat pleit voor het kiezen voor risicoverevening.
- Bij onverwacht grote tekorten in één van de vier gemeenten, kunnen er niet alleen financiële problemen ontstaan in die gemeenten, maar ook bij zorgverleners die voor alle vier de gemeenten werken.
- Voor 2015 is het doel een zachte landing te realiseren. Het jeugdbudget van de BUCH gemeenten samen biedt hiervoor een beter uitgangspunt dan de afzonderlijke budgetten van gemeenten.

In dit voorstel wordt allereerst ingegaan op de reikwijdte van de risicoverevening. Welke producten komen in aanmerking voor risicoverevening? Vervolgens volgt een uitwerking van het model waarmee de risico's worden verrekend. Hierbij wordt toegelicht welke verdeelsleutel wordt gehanteerd. Tot slot wordt kort ingegaan op de wijze en het moment van verrekening.

Keuze reikwijdte risicoverevening

De opdracht was om risicoverevening van jeugdhulp voor de BUCH te beperken tot de dure producten van jeugdhulp. Uiteindelijk is het voorstel om te kiezen voor een risicoverevening waarbij alle jeugdhulpvormen (Zorg in natura en persoonsgebonden budget) meedoen in de verevening. De redenen om de voorgestelde risicoverevening niet te beperken tot de dure hulpvormen zijn de volgende:

- Het onderscheid tussen dure en goedkope producten is in de praktijk bijzonder lastig te maken. Of een product duur is wordt voor een groot deel bepaald door de tijdseenheid die aan een product wordt geleverd. Met de huidige (gebrekkige) data is dat op voorhand moeilijk in te schatten.
- Wanneer risicoverevening zich beperkt tot alleen de dure producten kan de solidariteit in het geding komen als een gemeente wordt gecompenseerd voor een financieel tekort op de dure producten en tegelijkertijd een overschot heeft op de goedkope producten.

Model risicoverevening

Er zijn verschillende modellen mogelijk om risico's te verevenen. De keuze voor een risicovereveningsmodel is primair een politiek/bestuurlijke keuze. Deze keuze dient enerzijds de solidariteit te weerspiegelen en anderzijds een prikkel in zich heeft om de financiële nadelen te beperken. In het meest vergaande solidaire model worden de budgetten van de verschillende gemeenten volledig samengevoegd. In deze benadering is er nagenoeg geen prikkel voor een individuele gemeente om toestroom te beperken, aangezien eventuele tekorten volledig worden gedeeld met de andere gemeenten.

Voor de BUCH gemeenten wordt een model voorgesteld waarbij de financiële voordelen van de nadelen worden gescheiden. De gemeenten met een financieel voordeel houden in eerste instantie dat voordeel. Vervolgens worden de nadelen verdeeld over alle gemeenten naar rato van een verdeelsleutel. Het voordeel van dit model is dat er een eenvoudige prikkel is ingebouwd om het zorgverbruik in toom te houden en het geeft mogelijkheden om de risico's te spreiden.

In dit model is niet een aanvullend eigen risico opgenomen. Zoals hierboven gesteld bevat de voorgestelde methodiek al een prikkel voor de nadeelgemeenten, waardoor niet het volledige financiële risico kan worden afgewenteld. Een eigen risico verlaagt de solidariteit van het vereveningsmodel nog verder.

Sleutel risicoverevening

Om de financiële nadelen te verevenen tussen de vier gemeenten is een verdeelsleutel nodig. Voorgesteld wordt om te kiezen voor het budget jeugdhulp (inkomsten) dat via de algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt ontvangen. Dit is voor alle gemeenten op dezelfde manier opgebouwd (historische kosten). Landelijk is dit de meest gebruikte verdeelsleutel om risico's jeugdhulp te verevenen.

De inkomsten jeugdhulp (o.b.v. meicirculaire 2014) betekent de volgende verdeelsleutel per gemeente:

- Bergen (27%), Uitgeest (14%), Castricum (32%) en Heiloo (27%). Zie ook tabel 1 in de bijlage.

Vanuit het rijk is al aangekondigd dat het budget jeugdhulp over het jaar 2015 in de meicirculaire gemeentefonds 2015 wordt aangepast. Dit kan nog voor substantiële

aanpassingen zorgen. Voorgesteld wordt om de definitieve verdeelsleutel te baseren op de laatst bekende relevante circulaire van het rijk in 2015 (uiterlijk decembercirculaire 2015).

Uitwerking voorbeeld

Stel dat de BUCH over 2015 het volgende fictieve resultaat boekt van € 550.000,- nadeel en dit is opgebouwd uit:

- twee gemeenten met een tekort: Bergen € 400.000,- nadeel en Castricum € 500.000;
- twee gemeenten met een overschot: Uitgeest € 200.000,- voordeel en Heiloo € 150.000 voordeel.

- Stap 1: Het resultaat van de voordeelgemeenten (in dit geval Uitgeest en Heiloo) wordt apart gezet van de nadeelgemeenten.
- Stap 2: Het totale resultaat van de nadeelgemeenten (€ 900.000,- nadeel) wordt volgens de verdeelsleutel verdeeld over de vier BUCH gemeenten.
- Stap 3: De gemeenten ontvangen dan wel betalen een vereveningsbijdrage aan elkaar. Voor de voordeelgemeenten betekent dat hun uiteindelijke resultaat bestaat uit de som van hun oorspronkelijke voordeel en hun bijdrage in het totale nadeel. Voor de nadeelgemeenten betekent dit dat hun resultaat bestaat hun aandeel in het totale tekort.

In de bijlage is het bovenstaande voorbeeld nader uitgewerkt in tabel 2.

Verrekening

Na het sluiten van het boekjaar 2015 wordt medio januari 2016 een financieel overzicht per gemeente met de realisatie van de betreffende producten opgesteld. Deze wordt vergeleken met de begroting jeugdhulp (inkomsten). Op basis van dit overzicht ontvangt dan wel betaalt de gemeente een vereveningsbijdrage. Deze verevening wordt nog verwerkt in de jaarrekening 2015.

2. Wat besluit de raad/wat krijgt de raad als hij “ja” zegt?

1. Voor het jaar 2015 te kiezen voor een risicovereveningsmodel met de gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo voor de jeugdhulp (zorg in natura en persoonsgebonden budget) waarbij er sprake is dat de financiële tekorten van de eventuele nadeelgemeenten worden verevend;
2. De inkomsten voor de jeugdhulp volgens de laatst bekende relevante circulaire van het rijk in 2015 als verdeelsleutel te hanteren.

3. Waarom wordt dit onderwerp nu aan de raad voorgelegd?

- ☐ collegebevoegdheid:
- ☒ raadsbevoegdheid:
- ☐ opiniërend:
- ☒ kaderstellend:
- ☐ maatschappelijk urgent:
- ☒ budgetrecht:
- ☐ anders, nl.:

4. Wie heeft er allemaal met de beslissing van de raad van doen?

Dit raadsvoorstel wordt voorgelegd aan de BUCH gemeenteraden. Zonder positief besluit van alle vier de raden kan het voorstel niet doorgaan.

Regionale samenwerking

- ☒ vindt plaats met BUCH gemeenten/via gemeenschappelijke regeling:
- ☐ is onderwerp van onderzoek met gemeenten:
- ☐ wordt nog niet onderzocht, biedt wel mogelijkheden omdat:
- ☐ komt hier niet voor in aanmerking omdat:

Burgerparticipatie: nee, zonder overleg met adviseurs burgerparticipatie

Externe communicatie: nee, zonder overleg met communicatieadviseurs

Extern overleg gevoerd met: nvt

5. Waaruit bestaan de andere mogelijkheden om het doel te bereiken?

- Risicoverevening jeugdhulp in breder verband binnen de regio Alkmaar (HAL + BUCH) is onderwerp van gesprek geweest in 2014, maar Alkmaar en Heerhugowaard hebben aangegeven dit niet samen met de BUCH te willen doen.
- Risicoverevening van alleen de dure zorgproducten. Zoals beschreven is dit geen wenselijke keuze vanwege het arbitraire onderscheid tussen duur en goedkoop.

6. Wanneer wordt de beslissing van de raad uitgevoerd, gerealiseerd en wanneer wordt de raad daarover gerapporteerd?

Invoering van risicoverevening is een raadsbesluit. Bij een positief besluit wordt medio januari 2016 een financieel overzicht per gemeente met de realisatie van de betreffende producten opgesteld. Deze worden vergeleken met de begroting jeugdhulp (inkomsten). Op basis van dit overzicht ontvangt dan wel betaalt de gemeente een vereveningsbijdrage. Deze verevening wordt verwerkt in de jaarrekening 2015.

7. Welke middelen zijn met dit voorstel gemoeid?

De inkomsten jeugdhulp exclusief uitvoeringskosten bedragen € 11,6 mln voor de BUCH (meicirculaire 2014). Het is gezien alle onzekerheden maar zeer de vraag wat het werkelijke resultaat zal zijn over 2015. Zowel aan de inkomstenkant (budgetten) als aan de uitgavenkant (offerten/contracten) zijn voorlopig veel onzekerheden. De risicoverevening geeft demping van de eventuele tekorten per individuele gemeenten zodat de verschillen tussen budget en uitgaven minder groot zullen zijn.

Zijn er externe subsidiebronnen en welke zijn dit? nvt

Risico's

- ☐ open-einde regelingen:
- ☐ garantieverplichtingen:
- ☐ risico's gemeentelijke eigendommen:
- ☐ overige risico's:
- ☐ opgenomen in het risicomanagementsysteem (Naris):

8. *Waarom moet de raad dit besluit met deze mogelijke oplossing nemen?*

De risicoverevening geeft demping van de eventuele tekorten per individuele gemeente zodat de verschillen tussen budget en uitgaven minder groot zullen zijn.

Bijlage:

- Verdeelsleutel en cijfervoorbeeld

Bergen, 21 april 2015

College van Bergen

H.G.T Brouwer
secretaris

drs. H. Hafkamp
burgemeester

Bijlage: Verdeelsleutel en cijfervoorbeeld

Tabel 1: verdeelsleutel

(x € 1.000)	Bergen	Uitgeest	Castricum	Heiloo	Totaal
Inkomsten jeugdhulp	3.513	1.814	4.232	3.572	13.131
Verdeelsleutel	27%	14%	32%	27%	100%

- De inkomsten jeugdhulp (meicirculaire 2014) en de bijbehorende (voorlopige) verdeelsleutel worden weergegeven in de bovenstaande tabel.

Tabel 2: fictief cijfervoorbeeld

A. ZIN en PGB jeugdhulp (x € 1.000)	Bergen	Uitgeest	Castricum	Heiloo	Totaal
1. Begroting (inkomsten)	3.100	1.600	3.700	3.200	11.600
2. Realisatie (uitgaven)	3.500	1.400	4.200	3.050	12.150
3. Resultaat voor verevening (1 -/- 2)	-400	200	-500	150	-550
B. Verevening					
4. Verdeelsleutel	27%	14%	32%	27%	100%
5. Resultaat voordeel gemeenten		200		150	350
6. Resultaat nadeel gemeenten	-400		-500		-900
7. Verevening nadeel gemeenten (4 x 6)	-241	-124	-290	-245	-900
C. Resultaat na verevening					
8. Resultaat na verevening (5 + 7)	-241	76	-290	-95	-550
9. Verschil	159	-124	210	-245	0

- De begroting (inkomsten exclusief budget uitvoeringskosten) bevatten afgeronde bedragen.
- In dit voorbeeld hebben Uitgeest en Heiloo een positief resultaat. Bergen en Castricum boeken een negatief resultaat. De vier gemeenten samen halen een negatief resultaat op de jeugdhulp van € 550.000,-.
- Uitgeest en Heiloo “houden” hun positieve resultaat van respectievelijk € 200.000 en € 150.000,-.
- Het nadelige resultaat van de nadeelgemeenten (€ 900.000,-) wordt verdeeld op basis van de verdeelsleutel in tabel 1. Bijvoorbeeld Uitgeest krijgt hierin een aandeel van 14% van € 900.000,- = € 124.000,-.
- Het gevolg van de verevening in dit voorbeeld is dat Bergen (€ 159.000,-) en Castricum (€ 210.000,-) een vereveningsbijdrage ontvangen van Uitgeest (€ 124.000,-) en Heiloo (€ 245.000,-).